

Odpovede Agentúry Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov: Integrácia vnútorného trhu s elektrinou

1. Stručná odpoveď agentúry ACER

Agentúra ACER súhlasí s celkovou pripomienkou Európskeho dvora audítorov (EDA), že vytvorenie plne integrovaného vnútorného trhu s energiou sa z dôvodu energetickej krízy a krízy súvisiacej s nákladmi na život, ktorým v súčasnosti čelia občania EÚ, stalo ešte naliehavejšie.

Správa EDA o audite vychádza v čase zvýšenej citlivosti vo vzťahu k prínosom a dôsledkom integrácie trhu s energiou v EÚ. Ide o vážnu diskusiu, ktorá nesie v sebe riziká ďalšej možnej fragmentácie trhu s elektrinou. Preto je ešte dôležitejšia než obvykle postupovať presne a rozvážne.

Stanovisko agentúry ACER k hlavným pripomienkam EDA v spojitosti s integráciou trhu s elektrinou.

- Agentúra ACER by uvítala vyvázenejší prehľad o obrovskom úsilí vyvinutom integrácii vnútroštátnych trhov s elektrinou a dosiahnutých úspechoch.
- Európa disponuje najintegrovanejším energetickým systémom na svete, ktorý európskym občanom a podnikom prináša významné výhody. Na základe scenára nezahŕňajúceho žiadny cezhraničný obchod v roku 2021 agentúra ACER odhaduje, že tieto prínosy predstavujú približne 34 miliárd EUR ročne¹, keďže umožňujú cezhraničný obchod medzi členskými štátmi a zvyšujú odolnosť členských štátov a bezpečnosť dodávok².
- Úspech, ktorý Európa dosiahla pri integrácii elektrizačnej sústavy, je výsledkom úsilia mnohých subjektov³ a agentúra ACER by uvítala uznanie tejto komplexnosti a úsilia.
- Agentúra ACER by uvítala uznanie viacerých kľúčových úspechov, ktoré sa dosiahli v období rokov 2015 až 2021, úspechov, vďaka ktorým sú prínosy projektu integrácie európskeho trhu s elektrinou hmatateľné. Zahŕňajú vytvorenie jednotnej pridelovacej platformy (v roku 2018), ktorá prideluje dostupné dlhodobé a krátkodobé práva na prenosovú kapacitu na všetkých vnútorných hraniciach EÚ; jednotného európskeho prepojenia vnútrodných trhov na území 15 krajín (2018) a uvedenie európskych vyrovnávacích platforiem do prevádzky v uplynulých dvoch rokoch, ktorých rozvoj pomôže zvýšiť bezpečnosť dodávok a umožní účasť nových aktérov (ako sú riadenie odberu a obnoviteľné zdroje energie) na tomto trhu.

---

¹ Pozri súhrn a bod 38 pripomienok v správe EDA.

² Ďalšie informácie sa nachádzajú v dokumente [Záverečné posúdenie agentúry ACER týkajúce sa koncepcie veľkoobchodného trhu EÚ s elektrinou](#), apríl 2022.

³ Medzi ne patria, *inter alia*, Európska komisia, členské štáty, Európsky parlament, organizátori siete a trhu, obchodníci, ako aj agentúra ACER a národné regulačné orgány.

Agentúra ACER toto odporúčanie prijíma, s výnimkou cieľového dátumu uvedeného v odporúčaní 3. Agentúra považuje odporúčanie týkajúce sa dohľadu nad trhom, ktoré sa má v plnej miere vykonať do roku 2025, za ťažko realizovateľné.

2. Všeobecné pripomienky agentúry ACER k integrácii trhov s elektrinou v EÚ

Agentúra ACER by uvítala uznanie obrovského úsilia vyvinutého pri integrácii vnútroštátnych trhov s elektrinou a dosiahnutých úspechov, ktoré v uplynulom desaťročí pozdvihli cezhraničný obchod a občanom a podnikom EÚ priniesli značné výhody. Skutočným výsledkom tohto intenzívneho úsilia je, že Európa disponuje najintegrovanejším energetickým systémom na svete. Na základe scenára nezahŕňajúceho žiadny cezhraničný obchod v roku 2021 agentúra ACER odhaduje, že tieto prínosy predstavujú približne 34 miliárd EUR ročne⁴, keďže umožňujú cezhraničný obchod medzi členskými štátmi a zvyšujú odolnosť členských štátov a bezpečnosť dodávok⁵.

Integrácia európskych trhov s elektrinou je proces, ktorý stále prebieha. Agentúra ACER by uvítala uznanie viacerých kľúčových úspechov, ktoré sa dosiahli v období rokov 2015 až 2021. Tieto úspechy, ktoré predstavujú rozhodujúce míľniky na ceste k dokončeniu vnútorného trhu s elektrinou a vďaka ktorým sú prínosy projektu integrácie európskeho trhu s elektrinou hmatateľné, zahŕňajú:

- postupnú harmonizáciu pravidiel pre dlhodobé práva na prenosovú kapacitu a vytvorenie jednotnej pridelovacej platformy (v októbri 2018), ktorá prideluje dostupné dlhodobé a krátkodobé práva na prenosovú kapacitu na všetkých vnútorných hraniciach EÚ a slúži ako záloha pre projekt jednotného prepojenia denných trhov;
- uvedenie jednotného európskeho prepojenia vnútrodných trhov na území 15 krajín do prevádzky (jún 2018), ktoré by po dvoch vlnách rozšírenia malo byť čoskoro úplne dokončené štvrtou a poslednou piatou vlnou (t. j. integráciou Grécka a Slovenska);
- uvedenie európskych vyrovnávacích platforiem do prevádzky v uplynulých dvoch rokoch, ktorých rozvoj pomôže zvýšiť bezpečnosť dodávok a uľahčí účasť nových aktérov (ako sú riadenie odberu a obnoviteľné zdroje energie) na tomto trhu a
- nedávne uvedenie denného projektu základnej oblasti založeného na toku (8. júna 2022), ktorý optimalizuje využívanie existujúcich medzioblastných kapacít v približne polovici Európy (13 krajinách).

Okrem toho agentúra ACER poukazuje na to, že európsky vnútorný trh s elektrinou:

- je vzhľadom na svoje vysoké ambície a prostredie s viacerými účastníkmi najnáročnejším viacnárodným projektom integrácie elektrickej energie na svete;
- vďaka svojmu úspechu umožnil členským štátom prekonať súčasnú krízu na trhu s energiou (zníženú volatilitu cien a lepšiu bezpečnosť dodávok) a zvládnuť budúce výzvy;
- uľahčuje zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov energie v Európe, a to rýchlejšie, bezpečnejšie a nákladovo efektívnejšie ako sa pôvodne očakávalo a

---

⁴ Pozri súhrn a bod 38 pripomienok v správe EDA.

⁵ Ďalšie informácie sa nachádzajú v dokumente [Záverečné posúdenie agentúry ACER týkajúce sa koncepcie veľkoobchodného trhu EÚ s elektrinou](#), apríl 2022.

- bude mať zásadný význam pre bezpečnosť dodávok viacerých členských štátov, ktoré sú vo veľkej miere závislé od sprístupnenia cezhraničných kapacít na účely obchodovania.

V rámci tohto komplexného procesu integrácie trhu hodnota agentúry ACER spočíva nielen v spájaní národných regulačných orgánov, ale aj v zapojení všetkých zúčastnených strán a poskytovaní názorov na krátkodobé a dlhodobé výzvy. Okrem prijímania záväzných rozhodnutí a vydávania odporúčaní v záujme ďalšieho zlepšenia fungovania vnútorného trhu s elektrinou, medzi toto úsilie patrí aj úspešná iniciatíva agentúry ACER, ktorej cieľom je zaviesť inkluzívnu a efektívnu monitorovaciu stratégiu prostredníctvom zriadenia európskych výborov zainteresovaných strán. Má sa tým prispieť k monitorovaniu pokroku v procese vykonávania sieťových predpisov – ako aj prevádzke a fungovaní postupov a dojednaní stanovených podľa sieťových predpisov – na miestnej, regionálnej a celoeurópskej úrovni, a to v súlade so [štatútmi](#) týchto výborov zainteresovaných strán.

3. Osobitné pripomienky

Pripomienka VIII (súhrn)

Agentúra ACER oceňuje všetky návrhy na ďalšie vylepšenie svojho prístupu v oblasti monitorovania v budúcnosti, zároveň je však presvedčená, že jej prístup v oblasti monitorovania bol pri zvyšovaní informovanosti o kľúčových problémoch, ktoré sa týkajú vykonávania (alebo chýbajúceho vykonávania) sieťových predpisov a rámcových usmernení účinný.

Okrem toho

- 1) v uplynulých siedmich rokoch (t. j. od prijatia sieťových predpisov a usmernení), všetky vnútorné (osobitné skupiny, pracovné skupiny, rada regulačných orgánov) a vonkajšie štruktúry agentúry ACER – európske výbory zainteresovaných strán, trojstranné koordinačné skupiny (EC-ACER-ENTSO-E), skupina na vysokej úrovni pre monitorovanie vykonávania (EC-ACER-ENTSO-E), európsky úrad pre reguláciu elektrickej energie, tzv. Florentské fórum, – sa venovali monitorovaniu dosiahnutého pokroku a výzvam v oblasti vykonávania úniových sieťových predpisov a usmernení. Agentúra ACER zdôrazňuje najmä úlohu a prínos európskych výborov zainteresovaných strán pri udržiavaní stáleho tlaku na strany, ktoré sú zapojené do vykonávania sieťových predpisov a usmernení a sú za ne zodpovedné, či už sú to prevádzkovatelia prenosových sústav, nominovaní organizátori trhu s elektrinou, národné regulačné orgány alebo prípadne agentúra ACER a Európska komisia.
- 2) Agentúra ACER rozlišuje medzi monitorovaním záväzných sieťových predpisov pre celú Európu (pri ktorom agentúra ACER vynaložila významné úsilie v záujme konzistentného, systematického a komplexného podávania správ o stave ich vykonávania) a monitorovaním usmernení (pri ktorom sa dôraz kládol najmä na včasné prijatie podmienok a metodík).

Vďaka týmto rôznym vnútorným a vonkajším štruktúram boli Európska komisia, národné regulačné orgány, členské štáty a zainteresované strany dobre informované o stave vykonávania jednotlivých sieťových predpisov a usmernení.

Pripomienka 73

Zainteresované strany boli aktívne zapojené do monitorovania vykonávania sieťových predpisov a usmernení, najmä prostredníctvom štyroch európskych výborov zainteresovaných strán, ktoré boli zriadené hneď po prijatí usmernení (pozri štatút týchto výborov, ako aj program, zápisnice a materiály z týchto zasadnutí od obdobia ich vytvorenia na oficiálnom webovom sídle európskych výborov zainteresovaných strán (www.entsoe.eu)).

Agentúra ACER prijala opatrenia v nadväznosti na odporúčania k prvému usmerneniu pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia (CACM)⁶/usmerneniu pre pridelovanie dlhodobých kapacít (FCA)⁷ a v roku 2021 vydala odporúčanie pre usmernenie CACM 2.0. V októbri 2022 začala agentúra konzultačný postup, ktorý by mal viesť k návrhu na zmenu usmernenia FCA v marci 2023.

Do prvej správy o vykonávaní a monitorovaní uverejnenej v roku 2019 agentúra ACER nezahrnula usmernenia o zabezpečovaní rovnováhy, pretože činnosti na vykonávanie usmernenia o zabezpečovaní rovnováhy sa zameriavali na včasné prijatie podmienok a metodík, ktoré vykonávaniu projektov zvyčajne predchádza.

Pripomienka 84

V rámci správ o monitorovaní trhu agentúra ACER síce nepredložila Európskej komisii ani Európskemu parlamentu žiadne oficiálne stanovisko, agentúra však v rôznych dokumentoch formulovala odporúčania národným regulačným orgánom, prevádzkovateľom prenosových sústav a iným zainteresovaným stranám. Išlo o:

- 1) odporúčanie o spoločnej metodike výpočtu kapacity a metodike rozdeľovania nákladov na redispečing a protiobchodv roku 2016;
- 2) odporúčanie o vykonávaní minimálnej rezervy dostupnej pre medzioblastný obchod;
- 3) odporúčanie o revízii usmernenia CACM.

Pripomienka 130

Agentúra ACER sa domnieva, že výsledok jej činnosti v oblasti dohľadu je dobre porovnateľný s dohľadom vykonávaným osobami profesionálne zabezpečujúcimi transakcie a finančnými regulátormi. Súčasný nízky počet rozhodnutí o presadzovaní, ktoré vychádzajú z predbežných posúdení agentúry ACER, sa spájajú s malým počtom postúpení ACER v absolútnom vyjadrení. V relatívnom vyjadrení však počet postúpení agentúry ACER v uplynulých piatich rokoch stabilne rástol, a to z 2,4 % na 8,8 % všetkých prípadov oznámených agentúre. Bolo tomu tak najmä v dôsledku chýbajúcich pracovníkov potrebných pre činnosti dohľadu, neúplného pokrytia dohľadu nad trhom a predĺženého obdobia vyšetřovania národných regulačných orgánov.

---

⁶ [Nariadenie Komisie \(EÚ\) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia \(CACM\).](#)

⁷ [Nariadenie Komisie \(EÚ\) 2016/1719 z 26. septembra 2016, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie dlhodobých kapacít \(FCA\).](#)

4. Odpovede agentúry ACER na odporúčania EDA

Agentúra ACER berie na vedomie, že odporúčania 1, 2, 5 a 7 sú určené Komisii.

Odporúčanie 3 – Posilnenie dohľadu agentúry ACER nad integritou veľkoobchodných trhov

Agentúra ACER toto odporúčanie prijíma, s výnimkou cieľového dátumu. Vykonalie tohto odporúčania do roku 2025 nie je reálne možné.

Agentúra vo svojich ročných programových dokumentoch od roku 2016 sústavne vyhlasovala, že so zdrojmi, ktoré má k dispozícii, nemôže primerane plniť svoje právne povinnosti podľa článku 7 ods. 1 nariadenia REMIT⁸. Útvar pre vnútorný audit Komisie a aj samotná EDA to potvrdili.

Vzhľadom na stanovisko Európskej komisie k programovému dokumentu agentúry ACER na obdobie rokov 2022 – 2024 a legislatívnemu a finančnému výkazu boli agentúre pridelené dodatočné finančné a ľudské zdroje. Noví zamestnanci budú postupe prijímaní do práce do roku 2027.

Pokiaľ ide o článok 7 ods. 1 nariadenia REMIT, agentúra ACER sa najprv zameriava na rozšírenie pokrytia dohľadu nad trhom, a to tak, že v nasledujúcich piatich rokoch bude vypracúvať a zlepšovať upozornenia. Agentúre ACER pre túto aktivitu v minulosti chýbali dostatočné finančné zdroje, a preto je potrebné tento nedostatok vo významnej miere doplniť. Po druhé, agentúra ACER prijíma ďalších odborníkov na dohľad nad trhom, aby dokázala zvládnuť rastúci počet tzv. aktivovaných upozornení, ktoré si vyžadujú manuálne posúdenie odborníkmi, a rozšíriť pokrytie dohľadu. Po tretie, práca v oblasti dohľadu nad trhom je ohrozená rozvíjajúcimi sa veľkoobchodnými trhami EÚ (napr. SIDC, vnútrodenne aukcie a vyrovnávacie platformy EÚ) a možným rozšírením jurisdikcií nariadenia REMIT (napr. región energetického spoločenstva sa pripravuje na zavedenie prepojenia trhov). Po štvrté, Európska komisia nedávno poverila agentúru ACER, aby vytvorila referenčnú hodnotu pre LNG a (v závislosti od politických diskusií) by mohla byť poverená vykonávaním tzv. korekčného mechanizmu pre trh s plynom. Uvedené dodatočné úlohy by mohli prípadne spomaliť prácu na plnení tohto odporúčania do roku 2025.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa agentúra ACER usiluje splniť svoje právne povinnosti podľa článku 7 ods. 1 nariadenia REMIT tak, že postupne získava potrebné dodatočné zdroje, ktoré sú sprístupňované prostredníctvom LFS do roku 2027.

Odporúčanie 4 – Urýchlenie využívania poplatkov podľa nariadenia REMIT na riešenie nedostatkov v rámci dohľadu agentúry ACER nad trhom

Agentúra ACER toto odporúčanie prijíma.

Odporúčanie 6 – Zlepšenie transparentnosti a zodpovednosti agentúry ACER

Agentúra ACER toto odporúčanie prijíma.

---

⁸ [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) č. 1227/2011](#) z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (REMIT).